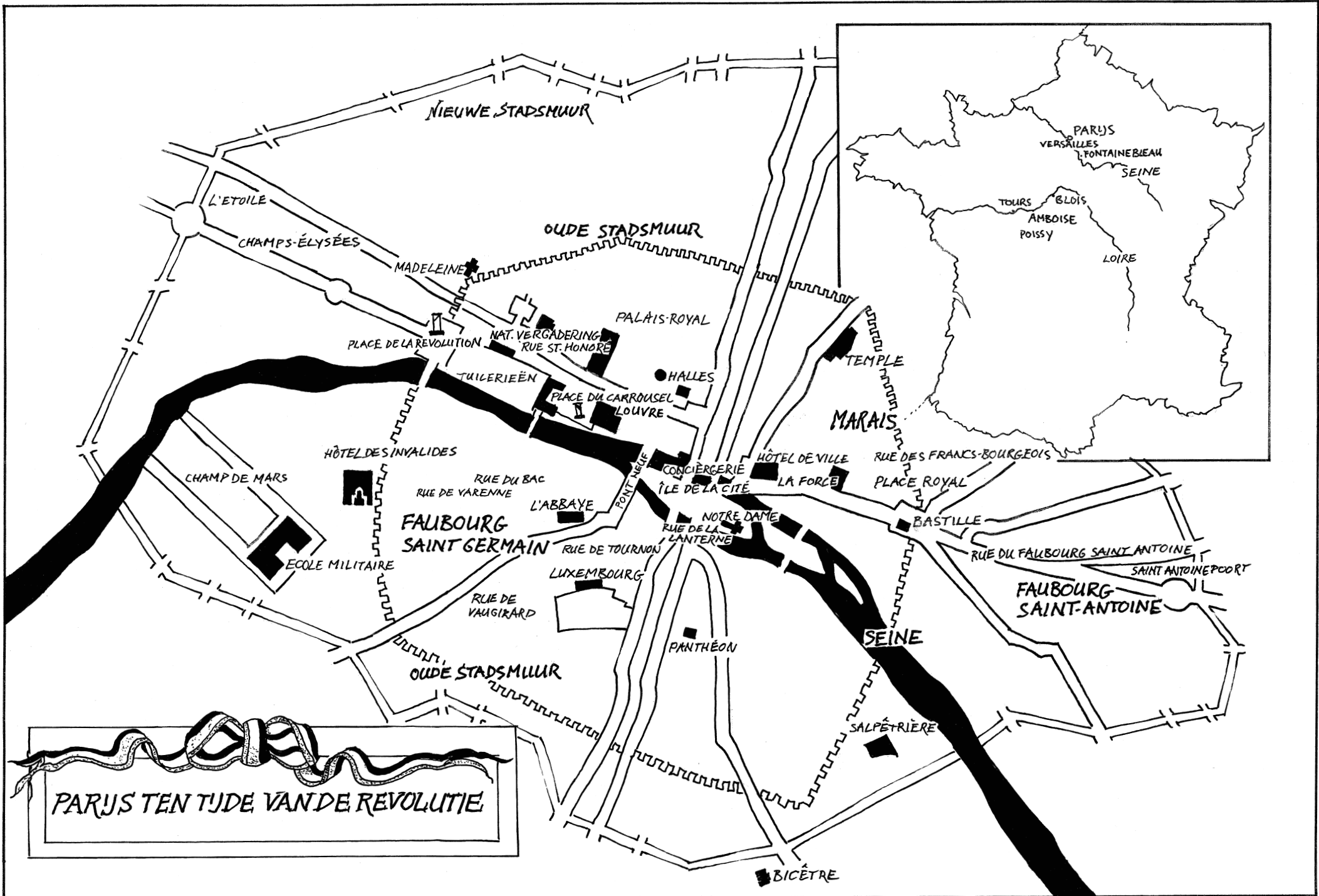

DE GUILLOTINE

NIEUWE STADSMUUR

L'ETOILE

CHAMPS-ÉLYSÉES

MADELEINE

OUDE STADSMUUR

PALAIS ROYAL

PLACE DE LA REVOLUTION

NAT. VERGADERING
RUE ST. HONORE

TUILERIEËN

PLACE DU CARROUSEL
LOUVRE

HALLES

MARAIS

HÔTEL DES INVALIDES

CHAMP DE MARS

RUE DU BAC
RUE DE VARENNE

FAUBOURG
SAINT GERMAIN

ECOLE MILITAIRE

L'ABBAYE

PONT NEUF

CONCIERGERIE

ÎLE DE LA CITÉ

HÔTEL DE VILLE

LA FORCE

RUE DES FRANCS-BOURGEOIS

PLACE ROYAL

BASTILLE

RUE DU FAUBOURG SAINT ANTOINE

FAUBOURG
SAINT-ANTOINE

SAINT ANTOINE PORT

RUE DE VAUGIRARD

LUXEMBOURG

OUDE STADSMUUR

PANTHÉON

SEINE

SALPÊTRIÈRE

BICÈTRE

PARIS TEN TIDE VAN DE REVOLUTIE

PARIS
VERSAILLES
FONTAINEBLEAU
SEINE

TOURS
BLOIS
AMBOISE
POISSY

LOIRE

Simone
van der Vlugt

De guillotine

Van Simone van der Vlucht verschenen bij Lemniscaat:

<i>De amulet</i>	<i>De slavenring</i>
<i>Bloedgeld</i>	<i>De bastaard van Brussel</i>
<i>De guillotine</i>	<i>Schuld</i>
<i>Zwarte sneeuw</i>	<i>Vlinders</i>
<i>Jehanne</i>	<i>De Rode Wolf</i>
<i>Schijndood</i>	

De amulet kreeg een eervolle vermelding van de Nederlandse Kinderjury 1996 en *Bloedgeld* een Eervolle Vermelding van de Jonge Jury 1999. *De guillotine* ontving een Eervolle Vermelding van de Zoenjury 2000 en werd genomineerd door de Jonge Jury 2001. *Zwarte sneeuw* werd geselecteerd voor de longlist van de Gouden Uil 2001. *Jehanne* werd genomineerd door de Jonge Jury 2003.

Negende, volledig herziene druk, 2020

© Simone van der Vlucht, 2020

Illustraties omslag en kaart: Roelof van der Schans

Omslagontwerp: Megan Hoogenboom

Nederlandse rechten Lemniscaat b.v.,

Vijverlaan 48, 3062 HL Rotterdam, 2020

ISBN 978 90 477 1213 8

NUR 280

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Druk- en bindwerk: Wilco, Amersfoort

Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en verouderingsbestendig papier en geproduceerd in de Benelux, waardoor onnodig en milieuverontreinigend transport is vermeden.

Voor Wim, die mij in alle opzichten steunt

DEEL 1

1789

1

Het rumoer is vlakbij. Sandrine de Billancourt steekt haar hoofd buiten het raampje van de koets en kijkt naar de onrustige menigte verderop, in de Rue Faubourg St. Antoine. Naast haar veert Julie, haar kamenier, ongerust overeind.

‘O nee – een oproer!’ zegt ze.

Sandrine blijft nieuwsgierig kijken. Zelfs binnen de dikke muren van de kloosterschool, waarvan ze net is opgehaald, zijn er geruchten doorgedrongen over de vele onlusten in Parijs. De school staat in de Marais, vroeger een gegoede wijk, tegenwoordig een roerige volksbuurt.

‘Niet zo naar buiten kijken, mademoiselle. We moeten niet de aandacht trekken,’ zegt Julie dringend.

Sandrine trekt haar hoofd terug.

‘Ze zullen ons toch niets doen?’

‘Dat weet ik niet zo zeker. Je hoort vreemde verhalen, tegenwoordig.’

‘Laat Bernard dan maar snel omkeren,’ zegt Sandrine.

Julie steekt voorzichtig haar hoofd naar buiten.

‘Omkeren, Bernard!’

Sandrine hoort de koetsier iets terugroepen, maar kan niet verstaan wat. De koets maakt een draaiende beweging. In de verte klinken luide kreten. Zenuwachtig lopen de paarden een stukje achteruit. De zweep zwiept door de lucht en de koets schudt heen en weer.

‘Wat doet die man toch allemaal!’ zegt Julie geërgerd.

‘We zullen de draai niet in een keer kunnen maken,’ veronderstelt Sandrine.

Na wat achteruit en weer vooruit rijden kunnen ze eindelijk verder.

‘Goddank,’ mompelt Julie.

Maar na een paar meter staan ze met een ruk weer stil. Sandrine wil net vragen wat er aan de hand is als Bernard het portier opent. ‘Ze staan ook aan de andere kant van de straat, mademoiselle. We zijn ingesloten.’

Sandrine haalt diep adem.

‘We hadden nooit door de Marais moeten gaan,’ zegt Julie vol zelfverwijt.

‘Dat gaat moeilijk anders als de kloosterschool daar staat,’ zegt Sandrine.

‘Ik bedoel dat we hadden moeten omrijden.’

‘Met uw permissie, mademoiselle, we moeten wel snel iets doen,’ zegt Bernard.

‘Kunnen we niet gewoon doorrijden? Ze zullen toch wel opzijaan?’

‘Dat weet ik niet zo zeker, mademoiselle. Normaal gesproken wel, maar dit lijkt wel een opstand!’

Sandrines blik valt op een nauwe zijstraat.

‘Kunnen we daardoor?’

Bernard volgt haar ogen. Zijn gezicht drukt twijfel uit.

‘Probeer het maar,’ zegt Sandrine. ‘We hebben weinig keus.’

Bernard sluit het portier en springt op de bok. Hij schreeuwt, de paarden snuiven en zetten zich in beweging. De koets draait een halve slag en ze zetten koers naar de zijstraat. Op het moment dat de smalle ruimte tussen de huizen het rijtuig opslokt, weet Sandrine dat ze vast komen te zitten. Ze rukt het gordijntje helemaal open en ziet de muren steeds dichterbij komen.

‘Dat wordt niets,’ zegt Julie somber.

Vrijwel meteen staat de koets stil.

‘Het gaat niet, mademoiselle Sandrine!’ klinkt Bernards stem. ‘Verderop wordt het nog smaller!’

‘Rij dan maar achteruit!’ roept Sandrine terug.

Bernard probeert het, maar de onrustig geworden paarden begrijpen er niets van en beginnen te hinniken.

Het geschreeuw van de opstandige menigte komt dichterbij. ‘Dit duurt te lang,’ zegt Julie nerveus. ‘We moeten hier snel weg.’

Haar bezorgdheid slaat over op Sandrine.

‘Denk je dat ze onze koets zullen aanvallen?’ vraagt ze met groeiende ongerustheid.

‘Ik ben er wel bang voor, mademoiselle. Het komt de laatste tijd vaker voor.’

‘Goed, dan gaan we eruit.’

‘Mademoiselle!’

‘Julie, je zegt net zelf dat we hier snel weg moeten!’

‘Ja, maar hoe had u zich dat dan voorgesteld? U kunt niet zomaar de straat opgaan!’

‘Misschien als we wat minder opvallen...’ Sandrine kijkt van de eenvoudige grijze jurk van haar kamenier naar haar eigen japon van brokaat.

‘Help me even, Julie.’ Ze komt half overeind en werkt zich met de hulp van haar kamenierster uit haar wijduitstaande bovenrok. Dan schopt ze haar schoenen uit, maakt haar hoog opgestoken kapsel los en kijkt naar haar onderrok. Nog steeds veel te mooi, maar het moet maar. Ze scheurt de kanten zoom eraf.

‘Mademoiselle Sandrine?’ Bernard probeert zich tussen de muur en het portier te wringen, maar zijn dikke buik belet hem dat. Sandrine opent het portier op een kier en stapt uit.

Verbijsterd kijkt de koetsier naar haar verformfaaide uiterlijk.

‘We gaan eruit,’ zegt Sandrine.

‘Mademoiselle! Dat lukt nooit! U valt nog steeds veel te veel op!’

‘In die koets zeker niet? Geef me je mantel, Julie,’ zegt Sandrine. Julie gehoorzaamt met duidelijke tegenzin. Sandrine slaat de donkere mantel om haar schouders en wendt zich tot Bernard, die nog steeds wanhopige pogingen doet om zich langs de koets te persen.

‘Probeer naar huis te komen, Bernard. En waarschuw mijn vader.’

Sandrine draait zich om en loopt door de donkere steeg in de richting van de Rue Faubourg St. Antoine. Julie volgt haar op de voet. Ze lopen recht in een groep mensen. Hun geschreeuw weerkaatst tegen de muren van de hoge huizen.

‘Wij willen eten!’ klinkt het rauw uit vele kelen.

‘Geef ons brood!’

Angstig kijkt Sandrine om zich heen. Vertrokken gezichten, gebrul in haar oor, vuisten in de lucht. Een stank van uien en knoflook. Julie houdt haar hand stevig vast. Af en toe struikelen ze, waardoor ze al snel onder het slijk komen te zitten. Met een modderige hand veegt Sandrine een piek haar uit haar gezicht; ze kijkt om als ze luid gekrijs achter zich hoort. De aandacht van de menigte heeft zich verplaatst naar de koets in de zijstraat. Het dak is al gauw afgeladen met straatjongens en de portieren worden opengerukt.

Sandrine draait zich zo snel om dat ze tegen een man opbotst. Hij duwt haar ruw terug, en ze valt opnieuw. Als ze overeind krabbelt duurt het even voor ze zich realiseert dat Julie niet meer in haar buurt is.

Gejaagd vliegen Sandrines ogen langs de gezichten om haar heen. Ze gaat op haar tenen staan, maar wordt bijna omvergelopen. Een zee van mutsen, petten en vette haren deint rondom haar. Ze draait zich om.

Geen Julie.

Paniek grijpt haar bij de keel. Ze opent haar mond om Julies naam te roepen, maar ze bedenkt zich. Terwijl ze om zich heen blijft kijken, laat ze zich in de menigte meevoeren door de Rue Faubourg St. Antoine.

Iedere keer als iemand zijn mond opent om iets te schreeuwen, golft de lucht van knoflook haar tegemoet. Ze gluurt naar een vrouw die met opgeheven vuist naast haar voortloopt. Haar gezicht is bleek onder een vaalwitte muts, en de grove omslagdoek om haar schouders stinkt.

De vrouw kijkt Sandrine recht aan. Een uitdrukking van verbazing verschijnt op haar gezicht. Snel dringt Sandrine zich tussen twee stevig uitzijnde mannenruggen door.

‘Hé!’ roept de vrouw.

Met haar ellebogen werkt Sandrine zich naar voren, af en toe over haar schouder omkijkend. Het ziet er niet naar uit dat de vrouw achter haar aan komt. Ze houdt haar ogen zo veel mogelijk op de grond gericht en woelt door haar haren om ze wat slordiger te maken. Uit haar ooghoeken spiedt ze om zich heen. Verbaasde blikken, wantrouwig gefronste wenkbrauwen...

Ze dringt haastig verder naar voren, het gestomp en gevloek negerend. Een paar passen schuin voor haar verliest een vrouw haar muts. Sandrine werkt zich naar die plek toe en raapt razendsnel de muts op, voor ze onder de voet kan worden gelopen.

Ze trekt het gore, stinkende ding zo ver mogelijk over haar hoofd. Jongens met grote stenen in de hand dringen zich langs haar, vrouwen met grimmige gezichten omklemmen bijlen en puntige stokken. Sandrine blijft om zich heen kijken op zoek naar Julie.

‘Vooruit meid, loop eens door!’

Een por in haar rug. Ze valt bijna en grijpt een flard van een hemd voor haar. De stof scheurt, maar de lange blonde man die het kledingstuk draagt, merkt het niet.

‘Daar! De bakkerij!’ schreeuwt hij.

Onmiddellijk zwenkt een hele groep mensen joelend naar de winkel. Sandrine wordt naar rechts geduwd en struikelt achter de anderen aan.

‘Vooruit! Leeghalen die boel!’ De man bukt zich en even later vliegt er een steen door de ruit. Het sein is gegeven; de stenen vliegen in het rond. Tussen al die opwinding staat Sandrine er hulpeloos bij. Ze wordt van links naar rechts geduwd en probeert tevergeefs uit het gedrang te ontsnappen. Om haar heen kijken de mensen haar geërgerd aan. Een vrouw laat een lange, onderzoekende blik over haar glijden. Sandrine trekt een steen

los uit het opengewrikte plaveisel en smijt die op goed geluk in de richting van de bakkerij.

De lange kerel klautert naar binnen, gevolgd door vele anderen. De deur van de bakkerij vliegt van binnenuit open, zakken meel worden naar buiten gesleept. Krijsend storten de mensen zich erop. Ze scheuren de zakken open, graaien erin, proppen handen vol meel in mutsen en schorten. Het vliegt door de lucht; de straat ziet er wit van.

Sandrine is de enige die zich niet een weg naar een van de zakken vecht. Met grote ogen kijkt ze toe hoe twee vrouwen elkaar met de vingers in de ogen prikken om er het eerst bij te zijn. Een man wordt door een ander tegen de vlakte geslagen; de rest gaat op hem staan om een graai in de zak te kunnen doen.

Meerdere vrouwen zijn helemaal wit geworden door het meel op hun gezicht en over hun kleding. Kinderen zitten op hun knieën op de grond en vegen zo veel mogelijk van de straat. Sandrine volgt hun voorbeeld, verzamelt meel in haar rok en veegt met haar vuile handen over haar mantel en haar gezicht.

Verderop in de straat wordt een wapenwinkel geplunderd.

Schreeuwend rennen de mensen door de Rue Faubourg St. Antoine, wit bestoven en met wapens in hun hand. En dan staan daar de gardesoldaten van de koning; een dreigend front dat de straat blokkeert. De oproerlingen begroeten hen met gekrijs en een regen van stenen, maar dan spoelt er een golf van schrik over de menigte. Zowel de officieren als de soldaten, die zich aanvankelijk terugtrokken voor de woede van het volk, hebben hun sabels getrokken. Hoog te paard rijden de officieren op het volk in, gevolgd door soldaten te voet. Iedereen probeert weg te komen. Dringend en vechtend vallen de mensen over elkaar heen. Sandrine smakt tegen de grond. Ze haast zich overeind, maar struikelt onmiddellijk weer, over het lichaam van een vrouw. Vol afgrijzen krabbelt ze omhoog, aan haar rok kleeft bloed.

En dan ziet ze Julie.

Ze steekt net schuin de straat over, haar hoofd en schouders gebogen. Sandrine herkent haar snelle, kordate manier van lopen. 'Julie!' gilt ze. 'Julie!'

Julie hoort haar niet. Sandrine tilt haar rok een stukje op en begint te rennen. Ze botst tegen mensen op, verliest Julie uit het oog.

Ze duwt met haar elleboog iemand opzij die in de weg staat. Daar! Daar staat Julie! Ze heeft haar uitroep gehoord, want ze staat stil en kijkt zoekend om zich heen. Sandrine vliegt naar haar kamenier toe en grijpt haar bij de arm.

'Julie!' zegt ze buiten adem.

'Mademoiselle!' De opluchting op Julies gezicht is onbeschrijfelijk, maar ze blijft de gardesoldaten van de koning, die nog steeds met getrokken sabel rondrijden, in de gaten houden.

'Kom snel mee,' zegt ze gespannen.

Ze rennen weg, duiken een zijstraat in. Als ze op adem is gekomen glijden Julies ogen over Sandrine heen.

'Bent u in orde? Niet gewond?' Haar blik blijft rusten op een grote, bruinrode vlek op Sandrines rok. 'Wat is dat? Bloed!'

'Niet van mij.' Sandrine lacht beverig.

'Goddank. Hoe is het mogelijk dat we hier levend uit zijn gekomen!' Julie leunt tegen de muur en sluit haar ogen.

Sandrine geeft geen antwoord. Ze kijkt om de hoek naar de taferelen die zich afspelen in de Rue Faubourg St. Antoine. Een groep mannen werpt een barricade op van huisraad, dat in grote haast naar buiten wordt gesleept. Overal worden barricades opgeworpen. Schreeuwend smijten de opstandelingen flessen en stenen, die ze uit het plaveisel loswrikken, naar de gardesoldaten. De noodklokken galmen, barricades worden in brand gestoken en de lucht is vol van rook, geschreeuw en gehuil.

Als ze op adem zijn gekomen vluchten Sandrine en Julie weg door de steeg.

'Weet jij waar we ergens zijn?' vraagt Sandrine.

‘Ja, ik kom uit deze buurt. Het gaat ons wel een uur kosten voor we thuis zijn. Uw ouders zijn natuurlijk doodongerust. Mademoiselle, wat doet u?’

Ze grijpt Sandrine, die opeens stilstaat, bij de arm.

‘Er ligt hier iemand!’ zegt Sandrine.

‘Een jongetje!’

Julie knielt neer bij het kleine lichaam en Sandrine volgt haar voorbeeld. De mouw van het kind is rood gekleurd en zijn been ligt er vreemd bij. Als Sandrine het aanraakt geeft het jongetje een schreeuw.

‘Rustig maar,’ sust Julie. ‘We zullen je helpen. Kun je vertellen waar je woont?’

Als antwoord klinkt er wat gekreun. Sandrine buigt zich over de jongen heen.

‘Bourgeois,’ vangt ze op.

Sandrine kijkt Julie vragend aan.

‘De Rue des Francs-Bourgeois. Daar heb ik vroeger vlak bij gewoond,’ zegt Julie, en tegen de jongen: ‘Hoe heet je?’

‘Pierre,’ fluistert hij.

‘Pierre hoe?’

‘Lambertin...’

‘Pierre? Pierre Lambertin?’ herhaalt Julie verrast.

‘Ken je hem?’ vraagt Sandrine.

‘Ik ken zijn vader en moeder. We brengen je naar huis, Pierre. Maak je maar geen zorgen.’

Ze pakken de jongen onder de oksels en dragen hem mee.

‘Waar is dat, de Rue Bourgeois?’ Sandrines stem klinkt hol in de steeg, ze schrikt ervan.

‘Hier vlakbij.’

De schemering is net ingevallen, maar in de nauwe steeg is het al donker. Aan het einde ervan flakkert het licht van een lantaarn. Het lichtschijnsel is als een baken waar ze zich voetje voor voetje naartoe werken. Maar vlak voor ze de lantaarn bereiken wordt het licht verduisterd door een forse gestalte.

Sandrine staat abrupt stil en houdt met een scherp geluid haar adem in. Julie kijkt verschrikt op.

De man verspert hun de weg. Zijn gezicht blijft onzichtbaar in de schaduw.

Julie gaat half voor Sandrine staan.

‘O monsieur, wat ben ik blij dat we u tegenkomen!’ Ze probeert haar stem flink te laten klinken. ‘We hebben hier een gewond kind. Zijn arm bloedt en ik denk dat hij zijn been gebroken heeft.’

De ogen van de man vliegen over het kind heen.

‘Ik weet waar hij woont,’ zegt Julie, gerustgesteld door de bezorgde aandacht van de man. ‘In de Rue des Francs-Bourgeois.’

De man knikt. ‘Dat weet ik.’

Zonder een woord te zeggen neemt hij de jongen van hen over. Julie loopt als vanzelf achter de man aan.

Sandrine kijkt naar de donkere steeg voor haar en volgt met tegenzin.

Een paar straten verder houdt de man halt voor een schoenmakerij en knikt naar Julie.

‘Bons eens op de deur.’

Julie gehoorzaamt en slaat met haar vuist op de houten deur. Binnen klinken haastige voetstappen. De deur gaat op een kier open en een bleek vrouwengezicht wordt zichtbaar.

‘Wie is daar?’

‘Gaston,’ zegt de man kortaf. ‘Doe open, Margot, ik heb Pierre bij me. Hij is gewond.’

Met een ontstelde kreet doet de vrouw de deur verder open. ‘Pierre!’ Ze vliegt op haar zoontje af en neemt hem van Gaston over. Dan valt haar oog op Julie en Sandrine. Een trek van verbazing glijdt over haar gezicht.

‘Bonjour, Margot,’ zegt Julie.

‘Julie!’

‘Ja, wij hebben Pierre gevonden. Dit is mademoiselle De Billancourt.’ Julie gebaart naar Sandrine.

Margot probeert te buigen met haar zoontje in haar armen. Sandrine voelt zich opeens wat gegeneerd, en geeft Margot een snelle, geruststellende glimlach.

Achter de moeder van het kind verschijnt een man met een zware stoppelbaard. 'Julie heeft Pierre gevonden, Maurice, zegt Margot. 'En... eh... mademoiselle De Brancourt.'

'De Billancourt,' zegt Julie.

'O...'

'Ik ben blij dat we uw zoon thuis hebben kunnen brengen,' zegt Sandrine vlug. 'Ik hoop dat hij niet ernstig gewond is.'

'Dank u voor uw hulp.' Maurice' woorden zijn beleefd genoeg, maar het klinkt Sandrine in de oren alsof hij zich nauwelijks kan voorstellen dat zij iets heeft bijgedragen aan Pierres redding.

Maurice neemt zijn zoon over en draagt hem naar binnen. Het hele gezelschap volgt hem. Ze komen in een vertrek dat dienstdoet als schoenmakerswerkplaats en winkel. Vanuit daar lopen ze door een smal, donker gangetje naar de woonkamer. Maurice legt Pierre op een houten bank met kussens.

Sandrine kijkt onopvallend om zich heen. Ze is nog nooit in zo'n armoedig huis geweest. Er staat alleen het hoogstnoodzakelijke in de woonkamer; een tafel met een verschoten kleed erover, een bank en een paar stoelen, een kast vol borden. Op de schoorsteenmantel staan een paar tinnen blakers waarin kaarsen een flakkerend licht verspreiden.

'Eh, gaat u hier zitten, madame,' zegt Margot ongemakkelijk, en ze wijst naar een stoel in een hoek van het vertrek.

Sandrine laat zich op het randje van de stoel zakken. Ze verbetert het eerbiedige maar verkeerde 'madame' niet.

'Pierre?' Maurice buigt zich over zijn zoon heen. 'Pierre, zeg eens wat? Heb je pijn?'

Sandrine kijkt naar het doodsbleke gezicht van Pierre. Zijn arm bloedt nog steeds en hij is buiten bewustzijn geraakt.

Gaston bekijkt de wond aan Pierres arm aandachtig.

'Dat lijkt me een houw van een sabel,' zegt hij. 'Die wond moet

direct verbonden worden. En dat been ziet er ook niet goed uit. Daar moet een dokter naar kijken.'

Margot snelt weg, even later komt ze terug met doeken en een bak water.

Julie helpt haar met het schoonmaken en verbinden van de wond. Stijf rechtop op haar stoel, zoals haar moeder haar dat geleerd heeft, kijkt Sandrine toe. Ze vangt een paar keer Margots blik, maar de vrouw kijkt elke keer weg.

'Hoe kom jij hier nou opeens?' hoort Sandrine haar zachtjes aan Julie vragen.

'Ik haalde mademoiselle Sandrine van school, maar we kwamen vast te zitten in een oproer,' zegt Julie. 'Ze heeft meteen haar dure kleren uitgedaan, haar haren losgemaakt en mijn mantel aangetrokken. Maar ik denk dat het onze redding was dat er opeens gardesoldaten verschenen. Toen had iedereen wel iets anders aan z'n hoofd.'

'En onze Pierre zat daar middenin... Hoe is het mogelijk dat juist jij hem gevonden hebt!'

'Eigenlijk heeft mademoiselle Sandrine hem gevonden.'

'Maar jij hebt ervoor gezorgd dat hij thuiskwam!'

'We hebben hem samen gedragen.'

Sandrine doet alsof ze het op gedempte toon gevoerde gesprek niet hoort en kijkt ongemakkelijk in het rond, tot ze beseft dat dat nieuwsgierig, en misschien wel afkeurend, overkomt. Dan laat ze haar blik maar rusten op Gaston, die met gefronste wenkbrauwen bij Pierre op de bank zit.

'Ik zal proberen een dokter te vinden,' zegt hij.

Maurice slaat hem dankbaar op de schouder.

Gaston tikt tegen zijn muts en vertrekt meteen. In de deuropening botst hij tegen een lange, donkere jongeman op.

'Wat is er gebeurd?' De jongeman wringt zich langs Gaston heen. Zijn ogen vliegen langs al die mensen in de kamer en blijven rusten op Pierre.

'Wat is er met hem!'

‘Hij is gewond geraakt in dat oproer,’ zegt Margot. ‘Rustig maar, het bloeden wordt al minder.’

Pierre is bijgekomen, en de jongeman buigt zich over hem heen.

‘Ze hadden sabels,’ fluistert het jongetje. ‘Opeens deed mijn arm zo’n pijn. Ik viel. En een paard trapte op mijn been.’

‘Rustig maar. Het komt wel goed.’ De jongeman haalt zijn hand door Pierres haren. Hij richt zich op en kijkt onderzoekend van Julie naar Sandrine.

‘Bonjour, Philippe,’ zegt Julie. ‘Hoe gaat het met je?’

‘Julie... Wat doe jij hier?’

Het klinkt niet erg vriendelijk, vindt Sandrine.

‘Philippe,’ zegt Margot waarschuwend.

‘Wij hebben Pierre gevonden. Gaston schoot ons te hulp.’

Julie wendt zich tot Sandrine. ‘Dit is mademoiselle Sandrine de Billancourt. We kwamen vast te zitten in die rel.’

Nu kijkt iedereen weer naar Sandrine. Sandrine glimlacht, maar als haar vriendelijkheid niet beantwoord wordt, glijdt de lach weer van haar gezicht.

‘We zijn erg blij dat Pierre weer veilig thuis is,’ verbreekt Margot de gespannen stilte.

Philippe wendt zich tot Julie en vraagt iets welwillender aan Julie: ‘Hoe gaat het met je moeder?’

‘Goed. Ik verdien genoeg om voor haar te kunnen zorgen.’

‘Maar veel tijd om haar op te zoeken heb je niet, hè?’ zegt Philippe. Hij heeft het tegen Julie, maar kijkt naar Sandrine.

Sandrine ontwijkt zijn ogen.

‘Ik hoop zo dat Gaston een dokter vindt,’ zucht Margot.

‘Ging Gaston een dokter zoeken?’ zegt Philippe. ‘Dat kan hij wel vergeten. Iedereen heeft een dokter nodig.’

‘Ik ga ook zoeken,’ zegt Maurice. ‘En ik zal er een hiernaartoe brengen, al moet ik hem meesleuren.’

Sandrine kijkt naar zijn brede schouders en gelooft hem op zijn woord. Margot ook; ze glimlacht haar man bleekjes toe. Dan kijkt ze weer naar Sandrine.

‘Maurice, wil jij gelijk Julie en...’ Ze aarzelt.

‘Sandrine,’ vult Sandrine vlug aan.

‘En mademoiselle Sandrine even naar huis brengen,’ maakt Margot haar zin af.

‘Dat duurt toch allemaal veel te lang! Laat pa nou maar een dokter zoeken,’ zegt Philippe. ‘Ik breng haar wel thuis.’ Hij knikt zo oneerbiedig naar Sandrine dat er weer een pijnlijke stilte valt.

Maurice schraapt zijn keel, Margot kijkt haar zoon strak aan. ‘Dank je,’ zegt Sandrine rustig.

Philippe knikt kort en loopt zonder een woord te zeggen de kamer uit.

Na nog eens uitvoerig bedankt te zijn door de ouders van Pierre lopen Sandrine en Julie door het gangetje naar de werkplaats, waar Philippe op hen staat te wachten. Hij opent de voordeur en dan staan ze op straat. Het is er koud na de warme woonkamer, en erg donker. Philippe loopt met lange passen voor hen uit en ze moeten flink doorstappen om hem bij te houden.

De nauwe, smerige steegjes maken plaats voor bredere straten, en dan voor een plein. Ze moeten een flink stuk langs de Seine lopen voor er een brug verschijnt die hen over de rivier brengt. En dan zijn ze eindelijk in de Faubourg Saint-Germain.

Opgelucht kijkt Sandrine Julie aan, maar in het donker kan ze haar gezicht niet goed zien. Ze hoort alleen haar stem, die Philippe korte aanwijzingen geeft over hoe te lopen.

Als ze door de deftige Rue du Bac lopen blijft Sandrine staan. Philippe kijkt omhoog naar het statige huis met de sierlijk krullende smeedijzeren hekjes voor de ramen.

‘Is het hier?’ informeert hij.

‘Nee, hier woont dokter Rigal,’ zegt Sandrine.

Op Julies gezicht verschijnt een uitdrukking van begrip.

‘Denkt u dat hij...’

‘Ja, natuurlijk. Als ik hem stuur,’ zegt Sandrine.

Julie slaat met de klopper op de deur. Ze wachten enige tijd, maar alles blijft stil.

‘Misschien is hij weggeroepen,’ zegt Sandrine.

‘Maar niet naar de Marais,’ merkt Philippe op.

Julie laat nogmaals de klopper op de deur vallen.

‘Denken jullie nou echt dat een pillendraaier uit deze buurt naar onze wijk gaat?’ zegt Philippe minachtend.

Sandrine noch Julie geeft antwoord. Ze blijven een tijdje wachten, en dan grijpt Sandrine zelf de klopper en bonst er met flinke slagen mee op de deur.

Binnen klinken voetstappen.

‘Hij is thuis,’ zegt Sandrine triomfantelijk. En meteen dringt het absurde daarvan tot haar door; zoveel gewonden in de Marais en in de Faubourg Saint-Germain zitten de dokters in hun warme woonkamer.

Dokter Rigal doet zelf de deur open. Zonder bril en hoed ziet hij er lang niet zo geleerd en voornaam uit. Argwanend gluurt hij door een kier naar buiten.

‘Bonsoir, monsieur Rigal,’ zegt Sandrine. ‘Het spijt me dat we u op dit uur nog storen, maar we hebben uw hulp nodig.’

De dokter kijkt haar glazig aan.

‘Ik ben Sandrine de Billancourt,’ helpt Sandrine zijn geheugen op gang.

‘Mademoiselle de Billancourt?’ De dokter is op slag wakker.

Verbijsterd kijkt hij Sandrine aan. ‘Wat doet u zo laat op straat? Is er iets aan de hand met uw vader, of uw moeder?’

‘Nee, het gaat om een klein jongetje. Hij is gewond geraakt tijdens het oproer van vanmiddag, in de Marais. Hij heeft erg veel bloed verloren en ik denk dat zijn been gebroken is.’

‘Een klein jongetje? Wie dan?’

‘Pierre Lambertin. Hij woont in de Rue des Francs-Bourgeois.’

‘Francs-Bourgeois? Maar dat is in...’

‘In de Marais, ja.’

Dokter Rigal staart Sandrine aan. Hij begrijpt duidelijk het verband niet tussen een jongetje uit de Marais en deze adellijke jongedame.

‘Dit is Philippe Lambertin. Hij zal u de weg wijzen, dokter. Mogen we even binnenkomen, dan kunt u zich aankleden,’ zegt Sandrine.

‘O... ja, ik weet niet...’

Sandrine kijkt de dokter strak aan. ‘Het is toch geen probleem, dokter?’

‘Eh, nee... natuurlijk niet. Komt u binnen. Even mijn tas pakken. Ik ben zo terug.’ Met duidelijke tegenzin loopt de dokter de trap op. Sandrine en Julie glimlachen naar elkaar.

‘Hij denkt dat mijn vader me gestuurd heeft,’ fluistert Sandrine. Philippe staat haar aan te kijken alsof hij niet kan geloven wat hij meemaakt.

Even later komt dokter Rigal met een zwarte tas in de hand naar beneden.

‘Vooruit dan maar,’ zegt hij kortaf tegen Philippe, en tegen Sandrine: ‘We zullen eerst u even thuisbrengen.’

Zwijgend lopen ze de Rue du Bac uit. Ze gaan de hoek om, de Rue de Varenne in, en blijven staan voor een hoge blinde muur met een poort van dubbele houten deuren. Ver achter de muur zijn de hoge vensters en uitgebouwde dakraampjes van het herenhuis te zien.

‘Hier is het,’ zegt Sandrine. ‘U kunt de rekening naar mijn vader sturen, dokter.’

De dokter knikt kort.

Sandrine kijkt naar Philippe. Heel even kijkt hij haar strak aan, dan draait hij zich om en loopt met grote passen voor de dokter uit.

Sandrine laat de bel naast de poort klingelen, net zolang tot Jules, de portier, uit het kleine huisje op de binnenplaats verschijnt om open te doen.